



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

**Rodríguez, Alonso**

**Coloniæ Agrippinæ, 1622**

XX. De tertia vnionis, & associationis specie, Religioni qua[m] maxime inimica.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-40072**

runtur, incundis, nimis quam procul distare debemus. vt scilicet nulli singillatim obstricti vel obligati simus, neq; locum hic habeat illud Apostoli, *Ego quidem sum Pauli, ego autem Apollo, ego vero Cepha*. Ego inquam non sum huius vel illius superioris, sed mei, huic vni alligatus sum, huic adhaereo, nulli vero alteri in particulari. Nullis scilicet in Societate opus habemus patronis vel patronis, nullius captanda beneuolentia est, nulli adulandum: neq; enim competitores sumus, neque huc venimus vt aliud quid quaeremus, praeter vnicam salutem nostram. Esto bonus Religiosus, & de ea serio sollicitus esto ob quam ad Religionem venisti, & nulla prorsus re habebis opus, praeterquam vno Deo. Qui eiusmodi est, pacem is & quietem in Religione inuenit; alii vero illi nunquam eam inuenient, vt ipsemet testantur & sentiunt. Erubescere profecto Religiosus debet & probro sibi ducere, quod vt ambitiosus, patrociniorem emendicator, & voluntatum alienarum captator, & fortasse etiam cum saeda aliorum assentatione, habeatur, vt nimirum ab his suffulciatur, & sua in re eos patronos & aduatores habeat: hoc quippe magnam eius imperfectionem, & debilem infirmitatem arguit. Nam sicut domus, quae sustentaculis opus habet, parum firma est, ac ruina minatur; & arbor quae statumine aliquo fulcienda est, tenella, infirma, & parum radicata est: ita si tu fulcra & sustentamina aliqua quaerites, signum est in virtute, atque adeo in Religione adhu. tenellum te esse, nec firmas radices egisse. Cuius rei singillatim R. P. B. Generalis Scolasticus omnes admonet, ac sedulo vetat, ne quis eorum prouocantibus Patribus vt patronis cliens adhaereat, illorumque autoritate ac patrocinio nitatur: ipsos vero Patres antiquos ab eiusmodi patrociniis alteri praestandis sibi cauere iubet, ante omnia vero ne eorum quis gaudeat, quod alii ipsos in patronos assumant, sibi vt tutoribus ac propugnatoribus adhaereant,

suaque autoritate nitatur, quin etiam ne suam asseclis suis, quacumque in re opus habebunt, vltro opem offerant: cauere denique, ne quis inter eos sit, qui honori & autoritati sibi ducat, quod ad se alii opis causa confugiant, probro vero & dolori, quod id eorum nemo faciat, quasi hoc modo despici ab illis se ac vilipendi existimet, atque adeo eos forte idcirco vt nimis rigidos, graues & austeros culpet & fugillet. Sed tantum abest, vt potius in eo se vt vere Religiosos ostendant: hoc namque vere religio est, non vero alterum illud, sed potius quid mundum & saeculum maxime mirans. Si quis autem propterea de te conqueratur, ideo conqueretur, quia virtutis es sectator, & quod (vt bonum Religiosum decet) a conuersatione adeo mundana, & Religioni ipsi tam contraria es remotissimus. Det vero Deus, vt nulla alia vnquam, quam vna haec, de nobis audiatur expositio.

## CAPVT XX.

*De tertia vnionis & associationis specie, Religioni quam maxime inimica.*

**TERTIVM** associationum & amicitiarum priuatarum genus prioribus multo etiam deterius est, & vnioni caritatiq; fraternae magis inimicum. Quando scilicet partiales & priuati aliquot inter se vniuntur & conspirant, ad ipsum Religionis institutum, & quae sancte legitimeque in eadem a maioribus statuta ac decreta sunt, immutandum. Huic rei egregie Bernardus verba illa Cantico- rum, *Filii matris meae pugnauerunt contra me*, accommodat; in quibus scilicet, sub nomine Ecclesiae, sponsa de iniuriis, quas sibi filii sui intulerunt, conqueritur. Non quod recorderetur, inquit, quanta quamque graua a Gentilibus, Iudaeis ac Tyrannis alias passa sit; sed profecto id expressus plangit, quod & sen-

Serm. 29. in Cant. l. 5.



rit differentias, quodque vigilantius nobis cauendum existimat, malum vtiq; intestinum atque domesticum, quod in anima peragitur. Hoc ipsum & Religioni applicare possumus, utpote quæ præcipuum ac princeps sanctæ Ecclesiæ membrum est, & iisdem incedit quibus illa incescit olim, vestigiis. *Filii matris meæ pugnaverunt contra me*, ii inquam quos educaui, quos in studiis alui, quos tanto meo sumptu ac labore in viros doctos promouii; & illa ipsa arma, quæ iis ad mundum oppugnandum, animasque Deo asserendas, suppeditaui, in mea conuerterunt viscera, & suam iis matrem oppugnant. Vide quam hic sensibilis sit dolor. Sed etsi grauis is sit, minime tamen mirum est, huiusmodi interdum persecutionem excitari, cum & talis in S. Francisci Religione, ipso etiamnum in viuis agente, exorta sit: ipsa etiam Ecclesia, sanctis Apostolis adhuc viuentibus, talem à suis met filijs, qui aduersus ipsam erroribus & hæresibus excogitatis insurrexerunt, persecutionem passa est. In quo membra capiti suo Iesu Christo conformia sunt, utpote qui hoc laborum & persecutionum iter in vita calcauit; per eas namque electi magis purificantur, sicut aurum in confinatorio & fornace. Vnde dixit Apostolus, *Oportet & hæreses esse, ut & qui probati sunt, manifesti fiant in vobis*. Et ipse Redemptor apud S. Matthæum ait: *Necesse est ut veniant scandala in Ecclesia æque ac in Religione* (neque enim euitari id potest, quia homines sumus) *verum tamen vobis homini illi, per quem scandalum venit: melius fuisset, si non esset natus homo iste*.

In Constitut.  
Monast. 6.  
30.

Grauitè & seuerè Magnus Basilius in huiusmodi conspirationes inuehitur: *Si aliquis, inquit, à reliquis sua sponte abscissi disunctiq; in catu catum efficiant, vitiosa huiusmodi amicitia conciliatio est: seditio est & diuisio, & eorum qui sic coeunt improbitatis indicium*. Magnum haud dubie Religioni malum machinantur illi, qui eiusdem sanctiones, fundamenta, & constituta vel immutare, vel adulterare

moliuntur; tamen quocunque etiam boni & reformationis prætextu sua machinamenta colorent. Quare monet Basilius, ut hi primo prauatim, deinde coram alijs, pro corripienti modo à Christo præscripto corripiantur & castigentur: si ne hæc quidem proficiat, sit tibi sicut Ethnicus & Publicanus, vel ut excommunicatum habe, & à reliquo corpore, velut contagiosa infectum lue, segrega, ne ad alios serpat contagio. Ita quoque id fieri iubet in Constitutionibus suis B. N. P. & conforme est ei, quod de id genus hominibus Apostolus optat: *Vtinam, inquit, abscindantur, qui vos conturbant*. Membrum corruptum ac putrefactum præcidendum est, ne reliquos inficiat.

Quam graue id ac Religioni damnosum sit malum, liquido patet; cum vel ex nuda ipsius declaratione, eiusdem perspici queat virulentia: vnde necesse non erat nos pluribus in eius fæditate deducenda defatigari. Quia tamen res est natura sua adeo grauis, aliquem de eadem discursum formabimus, & rationem proferemus, quæ futura videtur satis non modo ut quandam ab hac peste alienationem animi, sed & insignem horrorem concipiamus, in que instituto nostro magis confirmemur. Religio omnis non ab hominibus est, sed à Deo primum inuenta: vnde quæ ad eiusdem conseruationem & incrementum instituta sunt, non ut hominum, ac priuati alicuius, sed ut Dei ipsius designationes & inuentiones accipienda sunt: qui sicut B. Franciscum in Ordinis sui fundatorem, B. Dominicum in sui, & B. N. P. Ignatium in Societatis auctorem, atque ita in aliorum ordinum alios elegit & assumpsit: ita iis etiam media & particulares procedendi modos, qui ad suæ Religionis bonum ac progressum conuenientiores forent, quos ipsi per se assequi non poterant, dedit ac suggestit; quia *Dei perfecta sunt opera*; atque ni id fieret, imperfectum ac mancum Dei opus maneret. Sic è quodam B. P. N. ad similem

R. P.



Lib. 1. c. 1.  
Vita P. N.  
Ignatii

R. P. Iacobi Laini responſionem reſponſo (prout in vita illius legere eſt) colligimus, ſubſtantialia & eſſentialia Inſtituti noſtri capita, quę eiusdem velut nerui & fundamenta ſunt, à Domino Deo, qui illius & author & fons eſt, B. P. noſtro Ignatio, quem in caput & primarium huic Religioni excitandę instrumentum delegit, reuelata & inſpirata fuiſſe. Quod colligi non minus è modo poteſt, quem ipſe in Conſtitutionibus conſcribendis concinnandiſque obſeruaſſe ibidem ſcribitur. Quot ergo orationibus, quot lacrymis ſingula quę ſcripta nobis reliquit, illi ſteterint verba oportet, cum legamus illum, vel ad determindandum, an domorum noſtratum profeſſarum ſacraria aliquot ad ſarta tecta cõſeruanda, cenſu annuo dotari expediret, nec ne (quod tamen de primariis inſtituti noſtri capitibus, & ſubſtantialiſſimis non eſt) quadraginta ipſis diebus continenter Miſſarum celebratione lumen cęlitus poſtulafſe, ac maiori quam antę ſeruore orationi ac precibus inſtituiſſe? Vnde etiam patet, quam Conſtitutiones noſtrę ſæpe cum Deo ſint communicatę, quam iſe ſæpe ad eaſdem conſultor adhibitus, necnon quantum illi Deus Optim. Max. lumen inſuderit oporteat, ad ſeligendum & ſtatuumdum ea quę diuinę eius Maieſtati quam forent gratiſſima. Ne cui vero hæc temere, & de cerebro noſtro effutire & ſolum noſtra velle laudare videamur (tameñ ea, quam ante dedimus, ratione nimis quam ſufficienter dicta confirmantur) *habemus teſtimonium maius hiſ*, quod ſane ſilentio non eſt inuoluendum, vel omittendum; permagni quippe refert, vt hoc principium bene nobis confirmatum, & irrefragabiliter aſſertum ſit.

Lib. 1. c. 2.  
2. p. 60  
rat. 1.  
c. 1.  
Gal. 12

Sanctus Franciſcus, vt in Chronicis Minorum proditur, cum duobus ſociis in Canarium montem, haud procul à Reate conceſſerat, vt ibidem in quiete Regulam & Conſtitutiones ſuas conciperet, ſcripto comprehenſas Pontifici ſummo offerret, atque in earundẽ confirmatio-

nem Apoſtolicum diploma obtineret: haſtenus enim nullis cę erant literis, ſed viuę vocis oraculo dumtaxat ab Innocentio III. Pontifice confirmatę. In illo ergo monte quadraginta ipſis diebus in pane & aqua ieiunans, & noctes & dies aſſiduo in oratione perfeuerans, regulam compoſuit, prout, illi eam Dominum cęlitus inſpirauit ac reuelauit quidem ibi ſcriptum legitur, & ipſi iamiam viſuri ſumus. Regulam autem ſcriptam è monte deferens, eam F. Elię Vicario ſuo Generali, viro ſecundum ſæculum prudenti & docto, ſeruandam dedit: qui cum eam in maiori contemptu, humilitate & paupertate, quam iſe expedire exiſtimabat, fundatam cerneret, eam perire ſpontanea incutia permiſit, ea ſcilicet intentione, vt non hæc, ſed alia quępiam ſuo ſenſui accommodatior ab Apoſtolica ſede approbaretur. Franciſcus autem, diuinam potius quã humanam voluntatem ſequi cupiens, & prudentium mundi huius iudicia ſocci pędens, denuo ad montem ſuũ rediit, & alios rurfus quadraginta dies orationi ieiunioq; vt ante, impendit, ad Dei voluntatem intelligendam, aliamque regulam concipiendam. Hiſ cognitis Elię, ipſum impedire qua potuit conatus eſt, & Miniſtris aliquot, & viris litteratis de ſuo ordine, in vnũ collectis aperuit, quod tam arctam Franciſc. illis concinnaret Regulam, eam vt ſeruare penitus non poſſent. Hi Eliam, vt pote Generalem Ordinis Vicarium rogarunt, Franciſcum adiret, & omnium nomine diceret, in hanc ſe nolle Regulam iurare. Elię rem hanc ſolus nunciare non auſus, ſe vna cum illis iturum dixit. Itaque ſimul omnes montem adeunt, in quo vir Dei, arctę incluſus cellule, diuinę contemplationi vacabat. Quo cũ peruentũ eſſet, Elię Franciſcum euocat: qui cognita illius voce foras prodiit, tantamq; fratrum cõgregatorum multitudinẽ miratus, petiit quid ſibi hi vellent. Miniſtri, inquit Elię, ſunt, qui audito regulam à te nouã condĩ, & veriti ne eam nimis aſperam concipias, palam profitentur huic ſe nolle ob-



S. Francisci  
regula tota  
diuinitus da-  
ta.

ligari; hanc tibi soli statuas, aiunt, non sibi. His intellectis Franciscus, positus in terra genibus, & oculis in cælum sublatis ait: An nõ bene dixi, Domine, fore vt mihi non crederent? Et ecce, subito vox ad eum de cælo lapsa, dicens, Nihil in illa regula tuum est, Francisce; meum vnus est, quidquid eadem comprehenditur, ac proinde ad litteram, ad litteram, ad litteram, sine glossa, sine glossa, sine glossa eã mando seruari. Equidem noui quantum humana possit imbecillitas, & quam ipsos inuare paratus sim: qui vero eam seruare detrectant, Ordine egrediantur, & alios eam obseruare sinant. Tum ad Ministros conuersus Franciscus, ait, Audistisne? Audistisne? Audistisne? Vultisne & me vocem illam denuo iterari iubere: Tum Elias ac reliqui Fratres, tremebundi & erubescētes, suamq; agnoscentes culpam, ad propria rediere, verbum amplius non oblocuti. Sanctus porro Pater ad regulam suam perficiendam rediit; quæ ad verbum & apicem eadem plane fuit cum ea, quam illi Dominus ante reuelarat. Compositam demum Romæ Honorio III. Pontifici obtulit; quam cum is legisset, & de eiusdem paupertate vitæque asperitate, quæ nimis arcta & seruatu perdifficilis videbatur, cum Francisco dissereret, ex illo audiuit, Nullum in hanc, sancte Pater, regulam è cerebro ac iudicio meo verbum retuli, sed ipsemet Christus eam cõpilauit & composuit; qui nempe solus optime nouit, quidquid est ad animarum salutem, fratrum incolumitatem ac statum, & Religionis huius suæ conseruationem necessarium atque vtile; & cui vniuersa, quæ tam Ecclesiæ, tum Religioni huic euentura aliquando sunt, notissima sunt ac veluti præsentia. Proinde in ea mutare quidquam nec debeo, nec possum. Pontifex ergo Deo inspirante motus, diplomate Apostolico dato, cuius initium, *Ad perpetuam rei memoriam*, eam confirmauit. Ita scilicet regulam & institutum ipsis Religionum fundatoribus inspirare & dare Deus solet, & ita eadem inspirauit ac dedit B. P. N. Ignatio. Cuius rei

adhuc aliam habemus historiam, priori illa etiam testatorem & magis authenticam, quod hæc ipsa in Bullas Apostolicas plumbo & sigillo cereo cõmunitas, quas habemus, relata sit. Nam beatæ recordationis Gregorius XIII. in Bulla vel Constitutione, quæ incipit, *Ascendente Domino*, & in alia quam ante tulit, incipiente, *Quanto fructuosius*; cum ea quæ instituti nostri propria sunt, retulisset, atq; ea potissimum quæ aliquam cõtinere difficultatem videbantur, & ob quæ aliquos tam intra quã extra Societatem, suboffendi ac murmurare audisset, declarat, & expresse formalia illa verba pronunciat, *Quapropter Societatis corpus in sua membra, ordinẽ & gradus idem Ignatijs diuino instinctu duxit disponendum*. Anne quid clarius dici ac liquidius potest?

His ergo præsuppositis, iam ad rem ipsam veniamus, & eos alloquamur, qui conuenticula & cætus quosdam particulares mire vellent, ad ipsum Religionis institutum, & ea quæ recte ab eiusdem authore & fundatore stabilita sunt, conuellaenda & inuertenda. Quid? An non euident quoddam superbiæ indicium est, tantum quem de se ac iudicio & opinione sua præsumere, dicere vt audeat, Beatus Ignatius in suis Constitutionibus bonum iter non tenuit, satius longe foret illud iter teneremus, quod mihi & compendio osissimum & optimum videtur? Quæ dari maior dementia & infultitas queat Quam vero ingens hæc vesania sit, ex alio simili absurdo videre erit: quia vnum per aliud optime elucidatur. Vnum è maximis quæ in Ecclesia Dei sunt, malis ac peccatis est hæresis. Non autem disputo hoc loco, an maius aliquod dari peccatum possit: constat quippe ipsum formale Dei odium longe grauius ac maius scelus esse. At id genus peccata communiter in hac vita non admittuntur, sed tantum in inferno. Dico ergo inter omnia peccata quæ ordinariè ab hominibus committuntur, hæresin, qua scilicet quis ab Ecclesia sese diuellit, vulgo ab omnibus vt grauissimum duci. Nec immerito:

nam,



nam, præterquam quod totius Christianæ Religionis fundamentum, fidem scilicet, & aliquot alias quæ eodem referuntur rationes, subuertat, an non extrema quadam & summa esse videtur superbia ita quæmpiam de se præsumere, & adeo præfracte proprio suo iudicio niti atque adherere vt quod sibi fingit, ac comminiscitur, verius esse credat ac teneat, quod Ecclesia Catholica Romana credendum statuit, quam quod in tot Conciliis, ad quæ quotquot orbe toto aut doctrina, aut sanctimonia illustrissimi erant viri, confluxerunt, approbatum est; quam denique quod tot Martyrum, qui pro eiusdem confessione mortem non dubitarunt opperere, est sanguine, nec non per tot miracula, quæ in veritatis eius confirmationem facta sunt confirmatum? Et dicere, Equidem maiorem adhibeo fidem iis, quæ hac nocte somniaui, aut quæ Martinus Lutherus homo scelestus, peruersus, Apostata, impurus, & sacrilegus concubiniarius me docet. Maior ne hæc dari fingit arrogantia ac vesania potest? maior ne excogitari cecitas & absurditas absurdior? Pari porro ratione procedunt, & idem aliquomodo agunt ii de quibus in præsens loquimur, qui suum iudicium & opinionem eius iudicio anteponunt, quæ Deus ipse in Religionis caput, auctorem & fundatorem selegit, quique quam ipsi somniarunt & commenti sunt viam, meliorem esse censent ea, quam Deus ipse, ei quem vt primarium Societate fundandæ instrumentum assumere dignatus est, inspirauit ac reuelauit. Est autem hæc superbia quædam Luciferiana. Quid? Deus ergo B. P. N. Ignatio, quem in ducem & fundatorem eius assumpsit, bonam aliquam viam, quæ ad Religionis suæ bonum integritatemque pernecessaria erat ante non declarauit, tibi vero vni reuelarit & aperuerit? An non id plusquam satis est, vt hinc te intelligas à dæmone decipi & illudi, vt pote qui te velut mediū & instrumentum ad bellum Societati, quam tantopere is detestatur & odit, inferendum, ac pacem & vnionem Religionis totius

turbandam (sicut hæc archa illo, vt instrumento & organo ad vniuersalis Ecclesiæ concordiam diuellendam vsus est) sibi selegit? Sed dices, Equidem aliud nõ specto, quam vnicam Religionis reformationem. Falleris; siquidem falso illo ac mendaci titulo dæmon ceu pater mendacii, oculos tibi fascinat: hoc namq; est Societatem non tam reformare, quam destruere ac dissoluere velle. Est autem hoc in primis notandum; quia non hyperbolice id dico, vel per modum exaggerantis, sed vt rem veram & clarissimam. Tunc namq; Religionem quis reformat, quando illam ad pristinum suum vigorem & feruorẽ, à quo paulatim excidit, reuocare satagit, & omnimodis elaborat, vt quam primus eius fundator constituit, regula ac disciplina postliminio reuiuiscat. Atq; id sanctum & salutare est opus: & id plurimæ Religionis hæcenus laudabiliter fecere, in primæuo suo instituto, vigore ac flore se conseruare cupientes. At, institutum ac primam viam, quam fundator & auctor noster à Deo illustratus nobis præscripsit, immutare, & aliud iter ab ea diuersum inducere velle; non id reformare Religionem est, sed eam potius labefactare, pessumdare, & aliam nouam ac discrepantem è cerebro, libitu, & sensu tuo, sicut in Franciscana F. Elias facere voluit, efformare velle.

Cum in sacro Concilio Tridentino de Religionum reformatione inter sanctos illos Patres ageretur, & sanctissima aliquot super ea re decreta conderentur, R. P. N. Generalis Iacobus Lainius, qui præsens aderat, ipsis proponendum censuit, istos de reformatione regularium ordinum Canones, de Societate Iesu neutiquam intelligendos videri, quod ea adhuc recens Religio esset, & à cæteris Ordinibus distincta, & vt talis suam etiam procedendi viuendique rationem ab ipsis plane diuersam, à Sede tamen Apostolica approbarem, haberet. Addebat insuper per diuinæ gratiæ opem, nondum eam à primo suo feruore, instituto ac disciplina desciuisse, ac proinde si de ea

Sess. 25. de re-  
de reform.  
regul. c. 16.

decre-



decreta hæc intelligerentur, adeo ipsam iis non reformandam, vt destruenda potius videretur. Placuerunt rationes eius Concilii Patribus, qui propterea (vt in sess. 25. legere est) hæc decreta sic restrinxere: *Per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innouare aut prohibere, quin Religio Clericorum Societatis Iesu, iuxta pium eorum institutum à sancta sede Apostolica approbatum Domino & eius Ecclesie inseruire possit*: ac propterea hæc de reformatione decreta de eadem non vult intelligi. Nihil penitus, Ecce sacrum Concilium Tridentinum in instituto ac modo viuendi, quem Societati nostræ Deus per B. P. N. Ignatium dedit, & quem Sedes Apostolica & Romana ante approbavit nihil, innouare vult, nec audet; quin imo illum approbat & confirmat, tu vero eum, ob nefcio quos respectus & rationes humanas cerebello tuo enatas, præsumes mutare aut innouare?

Longe dignius, venerantius, ac laudabilius tam de instituto, quam de eius institutore sensit Marcel. Coruinus Cardinalis tituli S. Crucis; qui post ad Pontificatus apicem euectus, Marcellus secundus est cognominatus. Hic enim, vt in vita B. P. N. commemoratur (& facit id mire ad propositum nostrum) paulo ante quam ad supremam illam dignitatem assumeretur, magnam cum P. Martino Olauio, insigni Societatis nostræ Theologo disceptationem habuit, circa regulam illam, qua vllam Societatem vetatur dignitatem admittere, nisi ad eam ex obedientia compellamur ab eo cui ad id sub pœna peccati mandatum est; imo quæ ne Generali quidem, nisi summus Pontifex id iusserit ac mandarit, ipsum permittendi potestas conceditur; & quod particulare eiusce rei professi omnes votu concipiant. Quare maius aiebat Cardinalis Societatem opere pretium, Deique Ecclesie rem vtiliorē facturam, si ei de bonis ac zelosis Episcopis potius, quam de bonis prædicatoribus, & Confessariis prospiceret, atque adeo maiorem eo rei huius vtilitatem futurā, quo

plus Episcopus bonus potest, quam pauper aliquis clericus fructus afferre. Multas porro ad hoc adstruendum rationes ipse adferbat: quas cum Olauius omnes refutaret, simul indicabat, nullum Ecclesie Dei afferre, Societatem gratius ac salutaris obsequium posse, quam si in puritate & humilitate sua se ipsa conseruaret, vt illi & diutius & securius suum posset obsequium & opem impendere. Cum vero in sua Cardinalis opinione firmus permaneret, quod suas rationes salutariores & prægnatiores censeret, addit demum Olauius, Si nullæ rationes sint ad Illustr. Dom. V. conuincendam, & opinionem aliam induere cogendam, satis vna nobis salutem Patris Nostri Ignatii ita censentis, ac decernentis ad id melius ac salutaris esse credendum, auctoritas sufficit. Tum Cardinalis, Iam demum me submitto, inquit, & ratione te firmiori niti assero: nam esto omnem à parte mea rationem stare censeam, vna tamen Patris Ignatii auctoritas hoc in negotio apud me longe potior & antiquior est, quam omnes quæ aliunde afferri queant rationes. Quod & ratio ipsa ita esse euidenter suadet: cum enim illum Deus Optimus Maximus ad talem in Ecclesia sua Religionem, qualis vestra est, plantandam auspicandamque, & per totum terrarum orbem, & quidem tanto animarum fructu & bono, propagandam, & tanto eam spiritu & prudentia regendam & gubernandam, quanto eum rexisset hætenus & regere cernimus, elegerit, verisimile quoque sit (& sane aliter fieri non posse videtur) eundem nec Deum modum ei derexisse & reuelasse, quo hanc velit Religionem in posterum vti, & se tueri ac fouere. Si itaque vir talis ita censuerit, multo sane nos, qui Religiosi sumus, & filii obedientiæ esse debemus, æquius erit iudicium nostrum submittere, vbi quid in Societate per regulam esse ordinarum ac statutum videbimus ab eo, quem Deus nobis in duce, patrem, atque institutorem dare dignatus est; ac præsertim viso, omnia ea tam autentice ab omni-

Lib. 3. c. 5.



omnibus Pontificibus, qui inde vsque ad nostra tempora Romano sedi præfuerunt, atque adeo ab ipsomet Oecumenico Concilio Tridentino postea fuisse confirmata & approbata, quin etiam magnos idcirco nobis Deum Opt. Max. fauores contulisse, & Societatis opera tot in negotiis grauissimis & occasionibus vsu fuisse, utpote qui ab hinc sexaginta, & quod excurrit annis, tam vberem eius adminiculo fructum edidisse cernitur. Quæ cum ita sint, quis audeat, vel in amicum cogitando admittat, illius decreta constitutaque, aut procedendi agendiq; modum vel leuiter immutare? At quippe Sapiens, Ne, *transgrediaris terminos antiquos, quos posuerunt patres tui.*

Ut vero tali præsumptioni atque audaciz omnimodis occurratur, ipse Pontifex Gregorius XIII. in diplomate, quod incipit, *Ascendente Domino*, postquam ipsum Societatis institutum modumque eius viuendi denuo cum approbasset, tum confirmasset, ac præsertim ea, quæ nonnullos possent offendere, in virtute sanctæ obedientiæ, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & inhabilitatis & incapacitatis ad quodlibet officium vel beneficium ipso facto incurrendæ, sine aliqua vltioris declarationis expectatione, vetat, ne quis, cuiuscunque status, gradus, vel dignitatis sit, illam Societatis regulam, institutam, vel constitutiones vel directæ vel indirecte, ne quidem sub disputandi, vel veritatis maioris eruendæ prætextu, impugnare vel in dubium reuocare præsumat. Quinimo, si quod quoad has dubium incidit, expresse se velle significat, vt, aut Sedes ipsa Apostolica, aut Generalis Societatis ipsius Præpositus, aut ii denique, quibus id ipse specialiter commiserit, cõsulantur, aliorum vero omnium nemo se huic disceptationi inquisitionique immiscere sustineat. Idem, atque etiam vberius successor eius Gregorius XIV. alia, de eadem re edita, constitutione, quæ incipit, *Ecclesia Catholica*, verbis amplissimis decreuit, Cum, inquit, non me-

diocre disciplinæ religiosæ, & perfectionis spiritualis detrimentum, atque adeo magnam totius Religionis perturbationem ac damnum inde secuturum videamus, si, quod sancte à fundatoribus statutum, ac sæpius ab ipsamet Religione in generalibus eius congregationibus receptum & approbatum, & (quod magis est) ab hac Apostolica Sede stabilitum & confirmatum est, prætextu quocumque, non modo mutaretur, sed & inuerteretur & impugnaretur, omnib. cuiuscunq; status ac conditionis sint, tam Ecclesiasticis & sæcularibus, quam Religiosis, quamuis etiam de hac ipsa Societate sint in virtute sanctæ obedientiæ, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & inhabilitatis & incapacitatis ad quodcumque officium, munus, & dignitatem, & priuationis suffragii tam actiui quam passiu, quæ pœnæ ipso facto sine vltiori declaratione incurruntur, & à quibus nemo eos, nisi ipsa Sedes Apostolica, poterit absolueret, & ipsam Prædecessoris nostri Gregorii XIII. constitutionem & omnes pœnas in eadem contentas renouâtes, mandamus, vt nemo aliquod Societatis Iesu institutum, regulam, vel constitutiones, tam directe quam indirecte, ne quidem sub boni maioris aut zeli, aut alio quolibet prætextu impugnare, aut quomodolibet eis aduersari præsumat. Addit autem & aliud quod in primis singulare & substantiale: Ne quidem aliquid circa dicta cuiquam aut voce proponere, aut scripto tradere, eo fine, vt his aliquid aut addatur, aut dematur, aut circa hæc immutetur, præterquam summo Pontifici immediate vel mediate per Nuntium ac Legatum Apostolicum, aut Generali Societatis Præposito, aut denique Congregationi generali. Ipse quoque Pontifex modernis, Paulus V. in Bulla, quam an. M. D. C. VI. Societatis institutum & priuilegia priora confirmaturus dedit, inter alia singularem harum Constitutionum, Gregoriorum XIII. & XIV. mentionem facit, easque approbat & renouat. Vt hinc appareat, quam res hæc stabilita



& bene fundata sit, cum ei iam nemo sine grauiissimarum pœnarum, & excommunicationis maioris ipso facto incurrendæ reatu, esto etiam de Societate sit, vel extrarem constitutus, & tam Religiosus & Clericus, quam laicus, cuiuscumque etiam status, gradus, dignitatis, & conditionis existat, refragari possit. Concludamus ergo, & quidem iisdem verbis, quibus suam ad Corinthios epistolam concludit Apostolus, *Decet ergo fratres, gaudere, perfecti estote, exhortamini, idem sapite, pacem habere, & Deus pacis & dilectionis*

2. Cor. 13. 11.

*erit vobiscum.* Gaudeamus inquam, Patres fratresque. & letemur, quod ad tam sancta nos Religionem, quæque tantam perfectionem proficitur, Dominus vocat; ac perpetuo perfectioni huic incumbamus, & in summa nos pace & vniione conseruare studeamus, idque inuicem ad eandem animando & exhortando: atque ita demum fiet, vt Dominus, qui pacis atque amoris auctor ac fons est, semper nobiscum sit futurus.

TRACTATUS QVINTVS  
DE ORATIONE.

CAPVT I.

De pretio, valore, & excellentia orationis.

Apo. 5. 8. & 8. 3. 4.



**O**RATIONIS excellentiam & valorem egregie Ioannes Euangelista in Apocalypses sua cap. 5 & 8 declarat, dum Angelum aureum manu thuribulum tenentem ante altare stetit, multaque ei incensa data ait, atque hoc orationes sanctorum fuisse, vt scilicet eas ad altare aureum, quod in conspectu throni Dei erectum erat, offerret, incensorum autem fumum de manu Angeli in conspectum Dei ascendisse. Quem locum exponens Chrysostomus, In hoc, inquit perspicies, quam eminens & excellens sit oratio, eum ipsa sola in sacris litteris thymiamati (erat id mixtio ex thure, aliisque aromatibus fragrantissimis composita) conferatur: nam, sicut thymiana bene compositum & temperatum odore & suffitu suo mirifice hominis olfactum recreat; Sic oratio eo quo debet modo peracta & fusa, Deo quæ gratissima ac suauissima est, quin a deo Ange-

Hom. 13. in Mat. in oper. imperfect.

Guil. Pares. in sua rhetor. diuin. c. 41.

los & vniuersos cali ciues recreat; adeo vt eos Ioannes in manibus velut aromaticas quasdam pilas (quæ sunt orationes sanctorum) habere asserat, quas naribus suis purissimis (de iis humano nostro more loquendo) sepiissime applicant, vt suauissimo hoc odore fruantur. *Habent, inquit, singuliphialas aureas plenas odoramentorum, quæ sunt orationes sanctorum.* S. Augustinus de oratione loquens sic ait. *Quid est oratione preclarior, quid vita nostra vtilius, quid animo dulcius, quid in tota nostra Religione sublimius?* Necnon S. Gregorius Nyssenus: *Nihil, inquit, ex his, quæ per hanc vitam coluntur, & in pretio sunt, orationi præstat.* Addit aliud Bernardus, *Etsi, ait, certum sit, Angelos prope semper seruis Dei, inuisibiles licet, præsentibus assistere, tum ad ipsos ab insidiis & fraudibus inimici liberandos, tum ad ipsorum desideria & feruentius Deo seruendum inflammanda; maxime tamen nobis spiritus illi ange-*

17. sal. 197. Psal. 67. 2.

T. 4. 1.

Cast. 17. in Mart.

Lib. de orat. Da.